

Sygn. akt: III AUa 98/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Szybka

Sędziowie: SSA Maria Padarewska - Hajn (spr.)

SSA Mirosław Godlewski

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Sztuka

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2014 r. w Łodzi

sprawy **S. J.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o podjęcie wypłaty emerytury,

na skutek apelacji S. J.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 28 listopada 2013 r., sygn. akt: VIII U 2421/13,

uchyla zaskarżony wyrok w części ustalającej, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za zwłokę w wypłacie świadczenia i w tym zakresie sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za drugą instancję.

III AUa 98/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 kwietnia 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił S. J. uchylenia decyzji z dnia 23 września 2011 r. w części w jakiej decyzja ta zawieszała na podstawie art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, prawo do emerytury za okres od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się wznowienia wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r. wraz z odsetkami.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 28 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy w Łodzi zmienił zaskarżoną decyzję ZUS w ten sposób, że przyznał S. J. prawo do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r. uznając, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za zwłokę w wypłacie świadczenia.

Sąd Okręgowy ustalił, że emerytura wnioskodawcy została przyznana decyzją ZUS z dnia 13 maja 2009 r. począwszy od 1 kwietnia 2009 r. Wnioskodawca nie zaprzestał zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy.

Decyzją z dnia 13 października 2011r. ZUS wstrzymał ubezpieczonemu wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 r. z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia u pracodawcy, u którego pracował przed nabyciem prawa do emerytury. Od powyższej decyzji wnioskodawca nie złożył odwołania.

W dniu 28 listopada 2012 r. wnioskodawca złożył wniosek do organu rentowego, w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r., o wznowienie wypłaty świadczenia emerytalnego począwszy od dnia 1 października 2011r wraz z odsetkami.

Decyzją z dnia 17 grudnia 2012 r. ZUS podjął wypłatę emerytury począwszy od dnia 22 listopada 2012r. powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. sygn. akt K 2/12, który został opublikowany w dniu 22 listopada 2012 r.

Sąd Okręgowy zauważył, że wypłatę emerytury ubezpieczonemu zawieszono w związku z kontynuowaniem zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy w oparciu o art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw oraz art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który to przepis uznany został za niekonstytucyjny w odniesieniu do pewnej grupy osób. Powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r. sygn. K 2/12 Sąd wskazał, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie ma zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009r. do 31 grudnia 2010r. W stosunku do tych osób przepis art. 28 cyt. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy emeryturach i rentach z FUS utracił moc z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, czyli z dniem 22 listopada 2012r. Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska organu rentowego, że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego ma charakter *ex nunc*, czyli stosuje się je od momentu jego ogłoszenia na przyszłość, lecz uznał, że ma ono charakter retroaktywny, *ex tunc*. Tym samym Sąd Okręgowy uznał, że organ rentowy winien jest wznowić wypłatę emerytury począwszy od dnia 1 października 2011r., czyli od momentu kiedy na podstawie niekonstytucyjnych przepisów wstrzymał jej wypłatę. Zaległą emeryturę ZUS winien był wypłacić za okres od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012r.

Natomiast w oparciu o treść art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej Sąd uznał, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za zwłokę w wypłacie świadczenia, gdyż wstrzymał jego wypłatę w związku z obowiązującym art. 103 a ustawy emerytalnej.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył apelacją wnioskodawca w części w jakiej Sąd ustalił, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za zwłokę w wypłacie świadczenia, wnosząc o zmianę wyroku w tej części i zobowiązanie organu rentowego do wypłaty odsetek od przyznanego wyrównania.

Skarżący zarzucił rozstrzygnięciu Sądu I instancji naruszenie prawa materialnego art. 85 ust. 1 ustawy o systemie w związku z art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej poprzez jego nie zastosowanie oraz naruszenie prawa procesowego art. 233 § 1 kpc i art. 232 kpc, art. 316 kpc i art. 328 § 2 kpc, polegające na dowolnej ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego.

W uzasadnieniu swego stanowiska skarżący podniósł, iż wypłacone wyrównanie powinno być przyznane wraz z ustawowymi odsetkami w świetle art. 85 ust. 1 ustawy o systemie a Sąd przyjmując, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za zwłokę w wypłacie wyrównania nie zastosował powyższego przepisu, pozbawiając go tym samym prawa do należnych odsetek.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy w części dotyczącej orzeczenia sądowego, co do nie ponoszenia przez organ rentowy odpowiedzialności za zwłokę w wypłacie wyrównania jest uzasadniona.

Przedmiotem sporu zainicjowanym odwołaniem ubezpieczonego od decyzji ZUS z dnia 18 kwietnia 2013 r. było ustalenie, czy istnieją przesłanki do wypłaty wstrzymanego świadczenia emerytalnego począwszy od dnia 1 października 2011r., w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. sygn. akt K 2/12 oraz czy ubezpieczonemu od zaległej emerytury za okres od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r. należą się odsetki ustawowe, a jeżeli tak to od jakiej daty.

Ponieważ kwestia wyrównania została rozstrzygnięta przez Sąd I instancji prawidłowo w świetle powołanego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego i nie ma w tym zakresie apelacji, pozostała zatem na obecnym etapie postępowania kwestia odsetek.

W zakresie odsetek wnioskodawca złożył do organu rentowego wniosek i ponowił to roszczenie w odwołaniu od zaskarżonej decyzji.

Sąd I instancji natomiast kwestii tej nie rozstrzygnął, a zatem nie orzekł co do całości przedmiotu sporu.

Rozstrzygnięcie Sądu dotyczące braku odpowiedzialności organu rentowego za zwłokę jest nieuzasadnione zarówno w świetle art. 85 ust. 1 ustawy systemowej jak i w świetle art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej, który nie dotyczy tego przedmiotu sporu.

Na marginesie należy wskazać, iż obecnie kwestia odsetek od przedmiotowego wyrównania została uregulowana w obowiązującej od 19 lutego 2014r. ustawie z dnia 13 grudnia 2013r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011r. do dnia 21 listopada 2012r. (Dz. U. z 2014 r., poz. 169) określiła zasady ustalenia i wypłaty emerytury, do której prawo zostało zawieszane na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w okresie od dnia 1 października 2011r. do dnia 21 listopada 2012 r. (art. 1).

Wskazania wymaga, że zgodnie z brzmieniem art. 3 ustawy z dnia 13 grudnia 2013r. przepisy tej ustawy nie mają zastosowania do emerytów, których roszczenia z tytułu wypłaty zawieszanej emerytury zostały zaspokojone na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu, z wyjątkiem przepisów art. 6 i art. 8. Przepis art. 8 w ust. 1 stanowi zaś, że emeryci, w przypadku których wypłata zawieszanej emerytury została ustalona na podstawie prawomocnego wyroku sądu, w którym sąd nie orzekł o odsetkach albo roszczenie o odsetki zostało oddalone, mogą złożyć wniosek o wypłatę odsetek od zasądzonej kwoty:

- 1) do dnia wypłaty - w przypadku gdy wypłata zawieszanej emerytury nastąpiła przed dniem wejścia ustawy w życie;
- 2) do dnia wejścia ustawy w życie - w przypadku gdy wypłata zawieszanej emerytury nastąpiła po dniu wejścia ustawy w życie.

Przepis art. 10 ustawy z dnia 13 grudnia 2013r. w sprawach nieuregulowanych odsyła do odpowiedniego stosowania m.in. przepisu art. 118 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisu art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych i przepisów wydanych na podstawie art. 85 ust. 2 tej ustawy.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120.

W myśl ust. 1a w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego

orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Ust. 4 art. 118 przewiduje, że przy dokonywaniu wypłaty wynikającej z decyzji ponownie ustalającej prawo do świadczenia lub jego wysokość, ust. 1-3 stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem ust. 5. Ust. 5 stanowi z kolei, że wypłata świadczenia wynikająca z decyzji, o której mowa w ust. 4, następuje w najbliższym terminie płatności świadczenia albo w następnym terminie płatności, jeżeli okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji a najbliższym terminem płatności jest krótszy niż 30 dni.

Z kolei zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy systemowej jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 grudnia 2013 r. w sprawie I UK 198/13 LEX nr 143980 zawarł stanowisko, iż w regulacji art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej chodzi o wynikający z art. 85 ust. 1 ustawy systemowej obowiązek zapłaty odsetek, jeśli organ rentowy nie ustalił prawa do świadczenia lub go nie wypłacił w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń. W art. 118 zdaniem w/w Sądu mowa jest o decyzjach w przedmiocie ustalenia po raz pierwszy prawa do świadczenia lub do ich wysokości a nie dotyczy wydania decyzji na podstawie art. 103 a ustawy emerytalnej.

Przełożenie powyższych rozważań na grunt niniejszej sprawy oznacza, iż Sąd I instancji nie prawidłowo zastosował przepis art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej w niniejszej sprawie w sytuacji, gdy regulacja ta nie dotyczy przedmiotu sporu.

W niniejszej sprawie przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd przede wszystkim rozstrzygnie żądanie wnioskodawcy zawarte zarówno we wniosku i w odwołaniu od zaskarżonej decyzji o przyznanie mu prawa do odsetek, kierując się zasadami przewidzianymi w art. 85 ust. 1 ustawy systemowej i w art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej, nie zapominając o obecnej regulacji w zakresie odsetek wymienionej w ustawie z dnia 13 grudnia 2013 r.

A zatem z uwagi na nie rozstrzygnięcie przez Sąd Okręgowy w całości istoty sprawy orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 386 § 4 kpc.

O kosztach procesu za II instancję orzeczono na podstawie art. 108 § 2 kpc.